

Zorgzame gemeenschap in verkiezingstijd

Trends in de verkiezingsprogramma's

*Frans van Zoest
Marian Zegwaard*

1 november 2023

Aanleiding voor Vilans

- Zorgzame gemeenschap is al langer een thema binnen Vilans
- Monitor Zorgzame gemeenschap (in 2020) een samenwerking tussen Nederland Zorgt Voor Elkaar, Movisie en Vilans
- Kwalitatief, praktijkgericht onderzoek is in voorbereiding en het scannen van de verkiezingsprogramma's is kennis wat kan helpen in deze voorbereiding

Hoe gingen we te werk?

- 3 personen hebben 16 verkiezingsprogramma's verdeeld en gelezen:
- PvdA/GL ,BBB, VVD,
- CU, CDA ,PvdD, NSC,
- VOLT, SGP,
- SP, D66,
- Ja21, Denk, PVV ,
- FvD
- Wat wordt er gezegd over zorgzame gemeenschap?
- Wat wordt gezegd over dit onderwerp in relatie tot systeempartijen?
- Welke andere informatie in de programma's draagt direct of indirect bij aan zorgzame gemeenschap...
- Rol van de overheid?

Wat zeggen programma's over zorgzame gemeenschappen/buurtten

- PvdA/GL ,BBB, CU, NSC: een visie gericht op het weer terug krijgen of versterken van de gemeenschapszin/ vergroten van verbondenheid
- Gemeenschapszin komt het meest dichtbij het woord zorgzame gemeenschap
- Meerdere partijen willen integrale aanpak tbv gemeenschaps gevoel en lokale samenwerking
- Netwerk van burgers en verschillende (zorg)professionals en gericht op gezondheid, eenzaamheid, armoede en werkloosheid en de ouderen
- Partijen beogen betere samenwerking formeel en informele netwerken waarbij verschil tussen burger wel/niet aan de voordeur (D66, SP)

Stimulerende factoren voor ook vorming zorgzame gemeenschappen

Financiële steun

- PvdA/GL, SP en PvdA/Groenlinks
- Betaald vormen van mantelzorgverlof (PvdA/GL, PVV) vrijwilligersverlof (CDA) betaalde mantelzorg, gemeenschapsfonds lokaal (CDA), middelen voor wijkteams
- Aantal zorgwetten beperken

Stimulerende factoren voor ook vorming zorgzame gemeenschappen

Inspraak

- Wet op maatsch initiatief, burgerberaad, referendum, inspraak vanuit praktijkervaring (NSC)
- Slag concreter (PvdA/GL) gemeenten dienen in samenspraak met wooncoöperaties, huurders, ouderenorganisaties een visie te ontwikkelen op wonen die tegemoet komt aan de zorgbehoeften.
- Burgerschap heeft ook verantwoordelijkheden, rechten en plichten (NSC)

Stimulerende factoren voor ook vorming zorgzame gemeenschappen

Variatie in opbouw van de lokale bevolking (niet in de bubbel)

- Leeftijd, werkenden en niet-werkenden en zorgafhankelijken en zorgbehoevenden, verschil in opleidingsniveau (BBB en DENK zonder expliciet zorgzame samenleving te noemen)
- Ontmoeting in de woon- en leefomgeving
 - SP, PvdA/GL (BBB, CDA, Volt, PvdA/GL, SP)
 - Samen eten, bieb, buurthuis, wijkcentrum, muziekcentra, vereniging
 - Zorg voor elkaar (NSC)

Stimulerende factoren voor vorming zorgzame gemeenschappen

- Wonen (BBB, het CDA, de PvdD, SGP, NSC)
 - Plek om elkaar te ontmoeten; hofjes, meerdere generatiewoningen
 - binnen huidige woonvormen plekken nodig in het huis en in de buurt waar mensen elkaar kunnen
 - Verenigingsleven en coöperaties regels versoepelen en zorgen voor ruimtes om bij elkaar te komen.

Zorgzame gemeenschap en systeempartijen

- PvdA/GL: Samenwerking formele en informele zorgverleners en wijkteams als opbouwwerkers: professionals die actief lokale gemeenschappen vormen en burgers ondersteunen om zich collectief te organiseren
- BBB: hamert op luisteren en serieus nemen van de burger door overheid
- CDA, D66 en NSC: Zorgprofessional centrale rol, zorg op wijkniveau en maatschappelijke dienstplicht en iedereen recht op zorg
- SGP: integrale zorg, maatschappelijke organisaties, woningbouwverenigingen en kerk
- CU: samenwerking vrijwilligersloketten, coöperaties, verenigingsleven, kinderopvang, huizen van ontmoeting in dorp en wijk, steunpunten mantelzorg, mantelzorglijn en de luisterlijn.

Stelsel initiatieven, deels helpend?

- Extra zorgfuncties bij de bejaardentehuizen, voldoende functies voor intensieve zorg (meerdere partijen)
- Gevarieerd woning aanbod zoals generatiewoningen PvdD en SGP
- Fiscaal aantrekkelijk maken (PvdD)
- Mantelzorgverlof als onderdeel van nieuw verlof stelsel (PVV)
- Samen-beslissen met zorgorganisaties en overheid,
- Meer inspraak van patiënten organisaties, mantelzorg volwaardige plek in systeem (NSC)
- Huisarts poortwachter (D66)

Algemene conclusie

1. Veel aandacht voor gemeenschapszin bij bijna alle partijen (PvdA/ BBB meest concreet samenhangende visie burger –gezondheid-wonen)
2. Burgerzeggenschap aan de voordeur vs formele zorg en overheid in de lead
3. Gesprek met burger zelf is vooral binnen de initiatieven en met omgeving systemen wel gaande maar nog voorzichtig
4. Werkvormen voor referendum, burgerberaad
5. Alle partijen noemen voorwaarden die in samenhang basis kunnen zijn voor vorming ZG
6. Verandering in financiering nodig